

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Johdanto

Ympäristöministeriö varaa jakelussa mainituille tahoille tilaisuuden antaa lausuntonsa oheisesta luonnoksesta hallituksen esitykseksi, joka koskee uutta luonnonsuojelulakia. Lausuntopyyntö koskee myös samassa yhteydessä esitettyjä muutoksia eräisiin muihin lakeihin. Luontotyyppien ja lajien uhanalaisuudesta ja Suomen luonnon monimuotoisuuden tilasta on saatu runsaasti uutta tietoa, ymmärrys ilmastonmuutoksen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle on lisääntynyt, ja muu lainsäädäntö, ohjaukset ja hallinto ovat muuttuneet nykyisen luonnonsuojelulain voimassaoloaikana. Voimassa olevaa luonnonsuojelulakia ajantasaisesti ja sen vaikuttavuutta parannettaisiin. Uudistuksella toteutettaisiin pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitetta pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa. Hallitusohjelman mukaisesti luonnonsuojelulakia uudistetaan arviointien perusteella.

Tausta

Uutta luonnonsuojelulakia koskevaa luonnosta on valmisteltu laajapohjaisessa projektiryhmässä. Voimassa olevaa luonnonsuojelulakia tarkasteltiin projektiryhmässä sääntelyn muutostarpeita läpileikkaavien teemojen kautta: ilmastonmuutos, lajien suojelun parantaminen, luontotyyppisuojelelun parantaminen, luontotiedon hallinta sekä luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja kannustimet. Teematarkastelussa tunnistettiin keskeiset muutostarpeet ja esiteltiin projektiryhmälle niihin perustuvat lain muutosehdotukset. Lisäksi ekologista kompensatiota koskevat ehdotukset kytkeytyvät koko lakiin ja ne on valmisteltu erillisessä projektiryhmässä.

Lausuntopyynnön kohteena on ympäristöministeriön ehdotus luonnonsuojelulakia koskevaksi hallituksen esitysluonnokseksi. Ehdotusta valmisteleavan projektiryhmän työ jatkuu lausuntokierroksen jälkeen ja projektiryhmä jättää syksyllä ehdotuksensa hallituksen esitykseksi.

Voimassa olevan luonnonsuojelulain yleinen rakenne ja sen useat pykälät säilyisivät pitkälti ennallaan, mutta lakia täydennettäisiin ja tarkistettaisiin monilta osin. Esimerkiksi luonnonsuojelualueita, Natura 2000-alueita, monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukemista, korvauksia sekä valvontaa koskevat säännökset säilyisivät pääasiassa nykyisessä muodossaan, kuitenkin niin, että havaitut puutteet korjattaisiin ja säännöksiä täsmennettäisiin. Luonnonsuojelulakiin ehdotetaan myös merkittäviä muutoksia esimerkiksi

lain yleisiin säännöksiin, luonnonsuojelusuunnittelun laajentamiseen, luontotyyppi- ja lajisuojelun vahvistamiseen sekä saamelaiden oikeuksien edistämiseen. Kokonaan uusissa luvuissa säädettäisiin luonnonsuojelun hallinnosta, eliölajien vaihdantaa, maahantuontia ja maastavientiä koskevista säännöksistä sekä luontotiedon hallinnasta. Lisäksi ekologista kompensatiota koskevassa uudessa luvussa säädettäisiin suojelusta poikkeamisesta aiheutuvan heikennyksen hyvittämisestä ja luonnonarvojen tuottamisesta ja vapaaehtoisen hyvittämisen varmentamisesta.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan uuden luonnonsuojelulain lisäksi myös muutettavaksi pääasiassa teknisesti eräitä muita lakeja. Nämä ovat tämän lausuntopyyntöön mukana erillisenä liitteenä.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua luonnonsuojelulain toimivuuden ja vaikuttavuuden parantamisen myötä luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi ja hidastamiseksi. Ehdotuksella pyritään myös lisäämään luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä sekä tehostamaan hallinnollisia menettelyjä. Näiden ohella ehdotuksen tavoitteena on osaltaan selkeyttää luonnonsuojelulain roolia osana muuta ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyyntöissä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Jos ette kuitenkaan voi antaa lausuntoanne lausuntopalvelu.fi:ssä, lausunto voidaan toimittaa myös sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@ym.fi.

Lausuntoja voivat antaa muutkin kuin jakelussa mainitut. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan ympäristöministeriöön viimeistään maanantaina 6.9.2021 vastaamalla tähän lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuu lausuntopyyntöön.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa lainsäädäntöneuvos Pasi Kallio (puh. +358 029 5250251, lomalla 12.7 – 15.8.2021) ja erityisasiantuntija Arja Halinen (puh. +358 029 5250413, lomalla 28.6. – 31.7.2021) tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@ym.fi.

Linkit

<https://ym.fi/lsuudistus> - Lisätietoa luonnonsuojelulainsäädännön uudistuksesta

<https://ym.fi/sv/revideringen-av-naturvardslagstiftningen> - Mer information om revideringen av naturvårdslagstiftningen

<https://ym.fi/luonnonsuojelulain-ja-asetuksen-uudistus> - Lisätietoa luonnonsuojelulain- ja asetuksen uudistuksesta

<https://ym.fi/sv/revideringen-av-naturvardslagen> - Mer information om revideringen av naturvårdslagen och naturvårdsförordningen

<https://ym.fi/ekologinen-kompensaatio> - Lisätietoa ekologisesta kompensaatiosta

<https://ym.fi/sv/ekologisk-kompensation> - Mer information om ekologisk kompensation

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM012:00/2020> - Linkki valtioneuvoston Hankeikkunaan

Liitteet:

[Hallituksen esitys LSL luonnos.pdf](#)

[Lakiehdotus LSL luonnos_fi_.pdf](#)

[Lakiehdotus LSL luonnos_sv_.pdf](#)

[Liitelait LSL luonnos_fi_.pdf](#)

[Liitelait LSL luonnos_sv_.pdf](#)

[Pääasiallinen sisältö LSL luonnos_sv_.pdf](#)

[Saamenkieliset tiivistelmät_pohjoissaame, koltansaame, inarinsaame LSL.pdf](#)

[Lausuntopyyntö LSL 02.07.2021_fi_.pdf](#)

[Lausuntopyyntö LSL 02.07.2021_sv_.pdf](#)

Jakelu:

Aalto yliopisto
Ahvenanmaan hallintotuomioistuin
BirdLife Suomi ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Savon ELY-keskus

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Geologian tutkimuskeskus
Greenpeace Suomi
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin yliopisto
Hämeen ELY-keskus
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Infra ry
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Itä-Suomen yliopisto
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kainuun ELY-keskus
Kaivosteollisuus ry
Kalatalouden keskusliitto
KEHA-keskus
Keski-Suomen ELY-keskus
Korkein hallinto-oikeus
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Lapin yliopisto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS
Luonnonvarakeskus
Luonto-Liitto ry
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusjärjestö MTK ry
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Metsähallitus
Metsäteollisuus ry
Museovirasto
Natur och Miljö rf
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Paliskuntain yhdistys
Pidä Saaristo Siistinä ry
Pirkanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
ProAgria Keskusten liitto
Puolustusministeriö
Puolustusvoimat
Rajavartiolaitos

Rakennusteollisuus ry
Saamelaiskäräjät
Satakunnan ELY-keskus
Sisäministeriö
Sitra
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen kotiseutuliitto
Suomen kuntaliitto ry
Suomen Latu ry
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Suomen metsäkeskus
Suomen metsästäjäliitto
Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter ry
Suomen riistakeskus
Suomen vapaa-ajan kalastajien keskusjärjestö ry
Suomen ympäristökeskus
Suomen Ympäristöoikeustieteen Seura ry
Suomen Yrittäjät ry
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Tampereen yliopisto
Teknologiateollisuus ry
Tulli
Turun hallinto-oikeus
Turun yliopisto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES
Tuulivoimayhdistys
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Uudenmaan ELY-keskus
Vaasan hallinto-oikeus
Valtiovarainministeriö
Varsinais-Suomen ELY-keskus
WWF Suomi
Väylävirasto
Åbo Akademi

Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit

1 luku Yleiset säännökset

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

6 luku Luonnonsuojelualueet

7 luku Luontotyyppien suojelu

8 luku Eliölajien suojelu

9 luku Vaihdamta, maahantuonti ja maastavienti

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

15 luku Muutoksenhaku

16 luku Voimaantulosäännökset

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

Huomiot muutoksista, joita on ehdotettu muihin lakeihin

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua luonnonsuojelulain toimivuuden ja vaikuttavuuden parantamisen myötä luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi ja hidastamiseksi. Ehdotuksella pyritään myös osaltaan lisäämään luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä sekä tehostamaan hallinnollisia menettelyjä. Näiden ohella ehdotuksen tavoitteena on selkeyttää luonnonsuojelulain roolia osana muuta ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä.

Voimassa olevaa luonnonsuojelulakia ja sen muutostarpeita on valmistelussa tarkasteltu läpileikkaavien teemojen kautta: ilmastonmuutos, lajien suojelun parantaminen, luontotyyppisuojelun parantaminen, luontotiedon hallinta sekä luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja kannustimet.

Uudistuksen myötä voimassa olevan luonnonsuojelulain yleinen rakenne ja sen useat pykälät säilyisivät sisällöllisesti pitkälti ennallaan, mutta lakia täydennettäisiin ja tarkistettaisiin monilta osin. Uusina keinoina lakiin ehdotetaan mm. luontotyyppien suojelukeinojen laajentamista, luontotiedon hallinnan vahvistamista, ekologista kompensatiota sekä ilmastonmuutoksen tunnistamista osana monimuotoisuuden turvaamista. Näiden ohella ehdotuksessa kiinnitetään erityistä huomiota kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen osallistumisoikeuteen ja oikeusturvaan sekä saamelaiden kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytysten turvaamiseen.

Miten lakiehdotus kokonaisuutena vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?

Ilmastonmuutoksen hillintä

Luonnonsuojelulain tavoitteisiin ehdotetaan 1 §:n 3 kohdassa lisättäviksi ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja ilmastonmuutoksen hillinnän edistäminen. Nykyinen laki ei tunnista ilmastonmuutoksen merkitystä luonnon monimuotoisuuden kannalta. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on konkretisoida ja vahvistaa luonnon monimuotoisuuden vähenemisen ja ilmastonmuutoksen keskinäissuhdetta ja kytkentöjä. Tunnistamalla ja huomioimalla kytkökset voidaan osaltaan tukea luonnonsuojelu- ja ilmastopolitiikan yhteensovittamista ja johdonmukaisuutta. Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia, alueelliset toimeenpanosuunnitelmat, osallistuminen luonnonsuojelusuunnitteluun sekä seuranta voivat osaltaan tukea strategioiden johdonmukaista yhteensovittamista.

Ilmastonmuutosta on käsitelty uudistuksen valmistelussa yhtenä läpileikkaavana teemana yhteistyössä kansallisten asiantuntijoiden kanssa.

Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

Ekologisen kompensaation eli luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan ekologisen kompensaation käyttöä pilotoidaan esimerkiksi isoissa infrastruktuurihankkeissa ja arvioidaan saatujen kokemusten perusteella lainsäädännön uudistustarpeita.

Luonnonsuojelulakiin ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset muodostuvat velvoittavasta hyvittämisestä ja vapaaehtoisesta hyvittämisestä sekä molempiin soveltuvasta vapaaehtoisesta luontoarvojen tuottamisesta. Ne tulisivat voimaan porrastetusti: vapaaehtoinen kompensointi luonnonsuojelulain voimaantulon yhteydessä, mutta velvoittava kompensaatio myöhemmin.

Velvoittava hyvittämisvelvollisuus koskisi luonnonsuojelulaista myönnettäviä poikkeuksia suojeltujen luontotyyppiesiintymien ja eliölajien esiintymispaikkojen suojelusta sekä suojelualueiden lakkauttamista. Tavoitteena on hidastaa rauhoitettujen lajien ja harvinaisimpien luontotyyppien katoa.

Säännöksillä mahdollistettaisiin myös heikennysten vapaaehtoinen hyvittäminen. Kyse olisi toiminnanharjoittajan vastuullisesta yritystoiminnasta ja sen todentamisesta esimerkiksi rahoittajalle, sijoittajille tai asiakkaille, kansalaisyhteiskunnalle ja liikekumppaneille.

Yksityinen maanomistaja, yritys, kunta tai valtion liikelaitos voisi tuottaa luonnonarvoja, joilla muusta taloudellisesta toiminnasta johtuva heikennys suojelluille luonnonarvoille voitaisiin hyvittää. Viranomaisvarmennus takaisi tuotettavien luonnonarvojen yhteismitallisuuden, käytettävyyden ennakollisena hyvityksenä poikkeuslupamenettelyssä ja toiminnan luotettavuuden niin toimintaan osallistuville kuin kansalaisyhteiskunnalle.

1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?

2) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat toimialojen suunnittelemiin hankkeisiin?

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla

Luonnonsuojelualueilla on voimassa olevan luonnonsuojelulain 15 §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla mahdollista etsiä malmeja luonnonsuojelualueen haltijaviranomaisen (Metsähallitus)

luvalla. Lisäksi malminetsintään sovelletaan kaivoslain mukaisia toiminnan edellytyksiä.

Luonnonsuojelualueiden perustamisen tarkoituksena on arvokkaiden luontoarvojen suojeleminen. Ehdotuksen mukaan luonnonsuojelualaista poistettaisiin Metsähallituksen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla. Metsähallitus voisi kuitenkin jatkossakin myöntää luvan geologiseen tutkimukseen valtion luonnonsuojelualueella, mikäli toiminta ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta. Geologiset tutkimukset lisäävät luonnontieteellistä tietoa suojelualan ominaisuuksista. Geologinen tutkimustoiminta luonnonsuojelualueella olisi kuitenkin järjestettävä niin, ettei se aiheuta suojelualan lajeille, luontotyypeille, vesitaloudelle tai maisemalle vähäistä suurempaa haittaa.

**Pidättekö tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla
1) ehdotetulla tavalla poistamalla viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa
malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla?**

2) muulla tavalla (miten)?

Muut huomiot

Muita huomioita esityksestä

Haaranen Tarja
Ympäristöministeriö

Kallio Pasi
Ympäristöministeriö